

บทที่ 6

ศัพท์ภาษาอังกฤษทางวรรณคดีที่ควรรู้

1. ความจำเป็นของการเรียนศัพท์วรรณคดี

การที่จะเข้าใจวรรณกรรมอังกฤษและวรรณกรรมอเมริกันให้ถ่องแท้และลึกซึ้ง จำต้องอาศัยการเรียนตามหลักวิชาซึ่งประกอบด้วย

- (1) การศึกษาทฤษฎีวรรณกรรม
- (2) การศึกษาเรื่องประเภทและองค์ประกอบของวรรณกรรมแต่ละประเภท กฎเกณฑ์ในการประพันธ์ ประเพณีหรือความนิยมบางประการในวงวรรณคดีอังกฤษและวรรณคดีอเมริกัน
- (3) การศึกษาวิธีและตัวอย่างการถอดความวรรณกรรม
- (4) การศึกษาบทวิจารณ์วรรณกรรม

การศึกษาทั้งสี่ประเภทนี้ จำต้องอาศัยการรู้ความหมายของศัพท์ภาษาอังกฤษทางวิชาการวรรณคดี และที่สำคัญก็คือ สำหรับผู้เริ่มเรียนวรรณคดีอังกฤษและวรรณคดีอเมริกัน การเรียนศัพท์ประเภทนี้จะทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องในข้อ (2) ไปในตัว

2. ศัพท์ภาษาอังกฤษทางวรรณคดีที่ควรรู้

Author	ผู้ประพันธ์
Authorship	(1) อาชีพการแต่งหนังสือหรือบทความ (2) ต้นกำเนิดของงานประพันธ์

Genre	<p>ประเภทของวรรณกรรม จะใช้คำว่า Literary type, literary form, หรือ literary kind ก็ได้ มีวิธีจำแนกต่าง ๆ กัน เช่น</p> <p>(1) แบ่งเป็น Fiction (นิยาย)</p> <p style="padding-left: 40px;">Drama (บทละคร)</p> <p style="padding-left: 40px;">Lyric (โคลงพรรณนาอารมณ์)</p> <p>(2) แบ่งเป็น Tragedy (โศกนาฏกรรม)</p> <p style="padding-left: 40px;">Comedy (หิสนาฏกรรม)</p> <p style="padding-left: 40px;">Epic (พงศาวดารคำกลอน)</p> <p style="padding-left: 40px;">Lyric (โคลงพรรณนาอารมณ์)</p> <p style="padding-left: 40px;">Postoral (โคลงพรรณนาลักษณะ และชีวิตความเป็นอยู่ในชนบท)</p> <p style="padding-left: 40px;">Novel (นวนิยาย)</p> <p style="padding-left: 40px;">Essay (ความเรียง)</p> <p style="padding-left: 40px;">Biography (ชีวประวัติ)</p> <p style="padding-left: 40px;">Short Story (เรื่องสั้น)</p>
Structure	<p>โครงสร้าง ได้แก่ลักษณะการจัดเนื้อหาของบทประพันธ์ เช่น ในโคลงชนิดมี 12 บรรทัด ผู้ประพันธ์อาจพรรณนาเรื่อง 3 เรื่อง ที่มีความสลับสำคัญพอ ๆ กัน และพรรณนาเรื่องละ 4 บรรทัด เช่นนี้โคลงบทนั้นก็จะมีเนื้อหาเป็นตอน ๆ ที่ได้อัตราส่วนกัน เรียกว่ามี Parallel structure ถ้ามีเนื้อความไม่ค่อยจะติดต่อกันหรือรับกันนัก ก็เรียกว่ามี loose structure ถ้าเนื้อความติดต่อกันและรับกันดี ก็เรียกว่ามี well-integrated structure</p>
Story	<p>เนื้อเรื่อง ได้แก่เหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีลำดับไปตามความเป็นจริง</p>
Plot	<p>ลำดับเรื่อง ได้แก่การจัดลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามความประสงค์ของผู้ประพันธ์ เช่น เริ่มต้นเรื่องด้วยการบรรยายถึงผลของการปฏิวัติฝรั่งเศส แล้วจึงย้อนมาบรรยายสาเหตุและความเป็นไป การย้อนกลับไปเล่าเรื่องที่เกิดในอดีต ภายหลังจากที่เล่าเรื่องในปัจจุบัน เรียกว่า flashback หรือ retrospect</p> <p>วรรณกรรมบางเรื่องมีเรื่องของตัวเอกควบคู่กันไปกับเรื่องของตัวรอง เช่นนี้เรียกว่ามี double plots คือมี main plot และ subplot หรือ underplot</p>

Theme	ใจความสำคัญของเนื้อเรื่องหรือข้อความ เช่น theme ของเรื่อง <i>Macbeth</i> คือ ความพินาศ (catastrophe) ที่เกิดขึ้นเพราะความทะเยอทะยานอันเกินขอบเขตของ Macbeth ความหมายอีกอย่างหนึ่งของ theme คือข้อความ (message) ที่ผู้ประพันธ์ต้องการจะแถลงแก่ผู้อ่าน เช่น ในเรื่องเต่าวิ่งแข่งกับกระต่าย theme หรือบทสอนใจมีอยู่ว่า บุคคลไม่ควรประมาทผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่า
Point of view	หนทางที่ผู้ประพันธ์ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านมาสู่ผู้อ่าน ถ้าผู้ประพันธ์เขียนในทำนองว่า ตนได้รู้เห็นเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้อื่น แล้วนำมาเล่าสู่ผู้อ่าน ก็เรียกว่า เป็นการเขียนจาก point of view ของ first-person observer ถ้าผู้ประพันธ์เขียนในทำนองว่า ตนได้ผจญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วย แล้วนำมาเล่าสู่ผู้อ่าน ก็เรียกว่าเป็นการเขียนจาก point of view ของ first-person participant ถ้าผู้ประพันธ์เขียนโดยให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งในเรื่อง เป็นผู้เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็เรียกว่าเขียนจาก point of view ของ a third person หรือ a character ถ้าผู้ประพันธ์เขียนโดยไม่แสดงว่าใครเป็นผู้เล่าเรื่อง และบรรยายสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีขอบเขตจำกัด เช่น บรรยายกระทั่งว่า อะไรเกิดขึ้นในใจตัวละครแต่ละตัว ก็เรียกว่าเขียนจาก omniscient's point of view
Character	ตัวละคร ตัวเอกของเรื่องเรียกว่า hero หรือ protagonist คู่ต่อสู้ของตัวเอก เรียกว่า villain หรือ antagonist
Characteristic	ลักษณะและนิสัย เรียกว่า trait ก็ได้ ตัวละครใดมีลักษณะเดียว เช่น ใจดี ขี้โมโห ดื้ออ้าง หรือ ขี้ตกใจ อย่างใดอย่างหนึ่ง เรียกว่า flat character ตัวละครใดมีลักษณะหลายลักษณะปนกันอยู่ เรียกว่า round character
Motivation	สิ่งใดสิ่งหนึ่งในอุปนิสัยของตัวละครซึ่งผลักดันให้ตัวละครประพฤติตนในทำนองใดทำนองหนึ่ง
Exposition	การพรรณนาเรื่องราวต่าง ๆ เป็นการเริ่มเรื่อง
Complication	ปมของเรื่อง ได้แก่ภาวะยุ่งยากที่เกิดขึ้นแก่ตัวเอกของเรื่อง

Rising action	ภาวะที่ท้องเรื่องหรือความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ
Suspense	หรือ Tension คือความเครียดที่เกิดขึ้นแก่ผู้อ่านเมื่อเห็นว่าอันตรายจะเกิดขึ้นแก่ตัวละครที่น่าเห็นใจ
Conflict	ความขัดแย้งหรือข้อขัดแย้งระหว่างตัวเอกของเรื่องและคู่ต่อสู้
Intrigue	แผนการร้ายที่ผู้ร้ายใช้มุ่งทำลายตัวเอกของเรื่อง
Climax	ตอนตื่นเต้นที่สุดของเรื่อง
Falling action	ภาวะที่เนื้อเรื่องคลายความเข้มข้นลง
Reversal	การที่เหตุการณ์ผันแปรไปในแนวตรงข้าม
Dénouement	(หรือ Resolution) ความคลี่คลายของเหตุการณ์ทั้งหมดลงสู่จุดจบของเรื่อง ถ้าจบลงโดยตัวเอกมีความสุขก็เรียกว่า happy ending ถ้าจบลงด้วยความพินาศ (catastrophe) ของตัวเอก ก็เรียกว่า tragic หรือ sad ending
Fiction	เรื่องที่แต่งขึ้น โดยเฉพาะที่เขียนแบบร้อยแก้ว
Tale	นิทาน เป็นเรื่องเล่าที่มีเค้าโครงและภาษาง่าย ๆ
Fable	นิทานสุภาพ มักจะมีลักษณะเป็นเรื่องสำหรับเด็ก
Short story	เรื่องสั้น ความยาวตั้งแต่ 500 ถึง 20,000 คำ เค้าโครงและภาษารัดกุมมาก เนื้อเรื่องมักจะประกอบด้วยเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียว และมักใช้เหตุการณ์นั้นเปิดเผยเรื่องราวต่าง ๆ และบุคลิกภาพของตัวละครในเรื่อง
Novel	นวนิยาย เป็นเรื่องแต่งขึ้นด้วยคำประพันธ์แบบร้อยแก้ว มักจะยาวเกินกว่า 20,000 คำขึ้นไป เนื้อเรื่องมักจะเป็นการบรรยายชีวิตหรือประสบการณ์ที่ค่อนข้างยาวของตัวละคร มักแสดงให้เห็นว่าบุคลิกภาพของตัวละครในเรื่อง หรือเหตุการณ์ในอดีตผลักดันให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังที่บรรยายในนวนิยาย และนำไปสู่จุดจบเช่นใด
Historical novel	นวนิยายที่ยืมฉาก ตัวละคร และเหตุการณ์จากประวัติศาสตร์ เช่น เรื่อง <i>War and Peace</i> ของ Tolstoi
Gothic novel	นวนิยายขนพองสยองเกล้า มักจะอาศัยถึงเกินปกติวิสัยต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบ เช่น ปราสาทผีสิง การชุบชีวิต สัตว์ประหลาด ฯลฯ เช่นเรื่อง <i>Frankenstein</i> ของ Mary Godwin Shelley

Sociological novel	นวนิยายที่เขียนขึ้นเพื่อชักจูงให้มีการปฏิรูปสังคม มักจะแสดงให้เห็นว่า สภาพสังคมและเศรษฐกิจมีผลต่อชีวิตของตัวละครในเรื่องอย่างไร เช่น เรื่อง <i>Grapes of Wrath</i> ของ John Steinbeck
Psychological novel	นวนิยายที่เน้นหนักในเรื่องการแสดงสภาพความเป็นไปภายในจิตใจของตัวละคร เช่น เรื่อง <i>Ulysses</i> ของ James Joyce
Picaresque novel	นวนิยายเรื่องการผจญภัยของผู้ร้าย เช่น เรื่อง <i>Moll Flanders</i> ของ Daniel Defoe
Epistolary novel	นวนิยายที่เล่าเรื่องผ่านจดหมายโต้ตอบ เช่น เรื่อง <i>Pamela</i> ของ Samuel Richardson
Drama	(1) ศิลปะการละคร (2) บทละคร คือบทประพันธ์ที่ประกอบด้วยคำพูดโต้ตอบซึ่งเขียนไว้เพื่อแสดงบนเวที
Miracle play	ได้แก่บทละครที่นำเอาเหตุการณ์ตอนใดตอนหนึ่งของพระคัมภีร์ไบเบิลมาแสดง เช่น เรื่อง <i>Cain and Able</i>
Morality play	ได้แก่บทละครที่แสดงการต่อสู้ระหว่างความดีกับความชั่ว โดยสมมติว่าคุณลักษณะและปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น การกระทำความดี ความหลงระเหิงและความเหนียวแน่น เป็นคนเจรจาโต้ตอบและต่อสู้กัน เช่น เรื่อง <i>Everyman</i> ของนักเขียนนิรนามผู้หนึ่ง
Chronicle play	บทละครพงศาวดาร ได้แก่บทละครที่ผู้ประพันธ์เอาเนื้อเรื่อง ฉาก และบุคคลในพงศาวดารมาแต่งขึ้น เช่น เรื่อง <i>Edward II</i> ของ Christopher Marlowe
Historical play	บทละครประวัติศาสตร์ ได้แก่บทละครที่ผู้ประพันธ์เอาเนื้อเรื่อง ฉาก และบุคคลในประวัติศาสตร์มาแต่งขึ้น เช่นเรื่อง <i>Henry V</i> ของ William Shakespeare
Melodrama	เดิมหมายถึงการแสดงละครชนิดที่ใช้เพลงหรือดนตรี บรรยายความรู้สึกของตัวละคร ต่อมานับตั้งแต่ตอนต้นคริสตศตวรรษที่ 19 เรื่อยมา คำนี้ใช้เรียกบทละครที่มีตัวละครประเภทที่ว่า ตัวไหนดีก็ดีไปเสียทั้งหมด ตัวไหนร้ายก็ร้ายไปเสียทุกด้าน แล้วก็มาผจญกันในฉากตื่นเต้น เต็มไปด้วยการ

	แสดงอารมณ์รัก โกรธ เศร้าและหวาดเสียว สุดท้ายมักจะอวสานลงด้วยความสุข
Poetic justice	การพยายามจบเรื่องลงโดยให้คนดีได้รับรางวัล และให้คนชั่วถูกลงโทษ แต่ทำได้ไม่แนบเนียน
Poetry	(1) ศิลปะการเขียนคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง (2) การเขียนคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง (3) คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง (4) คุณลักษณะแห่งคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง
Ballad	คำประพันธ์ร้อยกรองชนิดหนึ่งสำหรับขับร้อง มักมีเนื้อเรื่องเป็นนิยายหรือเหตุการณ์อันน่าตื่นเต้น แบ่งออกได้เป็น folk ballad หรือ popular ballad อันได้แก่ ballad เก่าแก่ที่จดจำขับร้องกันต่อ ๆ มา และไม่ทราบชื่อผู้ประพันธ์ มักจะมีลักษณะไม่วิจิตรบรรจงนัก อีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ literary ballad อันได้แก่ ballad ที่กวีในรุ่นหลังแต่งขึ้นมักจะมีคามวิจิตรบรรจงเป็นพิเศษ และชื่อของผู้แต่งก็เป็น ที่รู้แพร่หลาย เนื้อเรื่องของ ballad มักจะค่อย ๆ ถูกเปิดเผยออกมาในบทสนทนา การดำเนินเรื่องเข้มข้นและกระชับรัดกุม ความยาวของ ballad นั้นไม่จำกัด แต่นิยมจัดรูปเป็นตอนละ 4 บรรทัด และมีลักษณะบังคับโดย เฉพาะ แต่ละตอนนี้เรียกว่า a ballad stanza บรรทัดที่หนึ่งและบรรทัดที่สามมีพยางค์ลงเสียงหนักบรรทัดละ 4 พยางค์ บรรทัดที่สองและ บรรทัดที่สี่มีพยางค์ลงเสียงหนักบรรทัดละ 3 พยางค์ ส่วนบังคับสัมผัส (rhyme scheme) คือ abcb นั่นคือพยางค์สุดท้ายของบรรทัดที่ 4 สัมผัสกับพยางค์สุดท้ายของบรรทัดที่ 2
Epic	หรือ heroic poem คือโคลงขนาดยาวที่เขียนด้วยลีลาและโวหารชนิด มุ่งแสดงความยิ่งใหญ่ เนื้อเรื่องเป็นเรื่องของวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ของเผ่าหรือ ประเทศ epic ได้เขียนขึ้นโดยอาศัยเนื้อเรื่องจากนิยายปรัมปราที่เกิดขึ้น ในยุคแห่งการต่อสู้ เพื่อป้องกันและสถาปนาชาติบ้านเมือง (heroic age) epic นั้น เรียกว่า traditional epic หรือ primary epic เช่น เรื่อง <i>Iliad</i> และ <i>Odyssey</i> ของ Homer และเรื่อง <i>Beowulf</i> ของ

	<p>กวีผู้ไม่ปรากฏนามชาว Anglo-Saxon epic โดเขียนขึ้นโดยกวีแสงหา เรื่องที่ยิ่งใหญ่หัดเทียบนิยายปรัมปราเกี่ยวกับวีรบุรุษมาเขียน epic นั้น เรียกว่า literary epic หรือ secondary epic เช่น เรื่อง <i>Paradise Lost</i> ของ John Milton</p>
Lyric	<p>แต่เดิมหมายถึงเพลงสั้น ๆ ที่ขับขานประสานกับเสียงพิณ (lyre) ใน ปัจจุบันหมายถึงโคลงสั้น ๆ พรรณนาความนึกคิดและความรู้สึกส่วนตัวของผู้แต่งหรือของตัวละครที่สมมติขึ้นมา เช่น โคลงชื่อ <i>To Night</i> ของ Shelley</p>
Ode	<p>แต่เดิมหมายถึงเพลงสรรเสริญเทพเจ้าหรือเพลงสดุดีเกียรติวีรบุรุษ ปัจจุบันหมายถึงโคลงที่ค่อนข้างยาว เนื้อเรื่องสลักสำคัญ ลีลาการเขียนสง่าภาคภูมิ การจัดรูปกลุ่มบรรทัดคำประพันธ์ (stanza) มีลักษณะวิจิตรพิสดาร</p>
Elegy	<p>โดยปกติหมายถึงโคลงอันเป็นบทรำพึง แต่บ่อยครั้งก็หมายถึงถึง โคลงขนาดยาว พรรณนาความอาลัยที่มีต่อบุคคลที่ล่วงลับไป เช่น โคลงชื่อ <i>In Memoriam</i> ของ Lord Tennyson และ <i>Elegy Written in a Country Churchyard</i> ของ Thomas Gray</p>
Sonnet	<p>หมายถึงโคลงชนิดหนึ่งซึ่งมี 14 บรรทัด และมีแบบแผนสัมผัสที่ค่อนข้าง สลับซับซ้อน sonnet ที่นิยมกันแพร่หลายมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบ Italian หรือ Petrarchan ซึ่งแบ่งโคลงออกเป็นสองตอน ตอนแรก มี 8 บรรทัด เรียกว่า octave ตอนที่สองมี 6 บรรทัดเรียกว่า sestet และมี rhyme scheme คือบังคับสัมผัสเป็นรูป a b b a a b b a c d c d c d sonnet อีกแบบหนึ่ง คือ แบบ English หรือ Shakespearean ซึ่งแบ่งโคลงออกเป็นสามตอน แต่ละตอนมี 4 บรรทัด เรียกว่า quatrain และต่อท้ายด้วยตอนสั้นมีเพียง 2 บรรทัด เรียกว่า couplet บังคับสัมผัสของ sonnet แบบนี้คือ a b a b c d c d e f e f g g</p> <p>ถ้ากวีเขียน sonnet หลาย ๆ บท มีเนื้อความเกี่ยวข้องติดต่อกันไป เราเรียก sonnets กลุ่มนี้ว่า sonnet sequence ดังเช่น <i>Sonnets from the Portuguese</i> ของ Elizabeth Barrett Browning</p>

Blank verse	คือคำประพันธ์ร้อยกรองชนิดที่ไม่มีสัมผัส แต่มีบังคับครุ-ตุนและจำนวน กลุ่มพยางค์เสียงครุ-อหุ (foot) ในแบบที่เรียกว่า iambic pentameter ดังเช่น I saw / the sky / descend / ing black / and white.
Verse	(1) บรรทัดหนึ่งของคำประพันธ์ร้อยกรอง (a metrical line) (2) กวีนิพนธ์ (poetry) (3) คำประพันธ์ร้อยกรอง (poem)
Versification	หรือ prosody คือ การศึกษากฎเกณฑ์แห่งลักษณะโคลงสร้างของ คำประพันธ์ร้อยกรองซึ่งประกอบด้วย จังหวะหนัก-เบา (meter) จำนวน กลุ่มพยางค์เสียงครุ-อหุ (foot) และจำนวนบรรทัด (verse หรือ metrical lines)
Foot	กลุ่ม (group) ของเสียงหนัก (stronger stress) และเสียงเบา (weaker stress) ซึ่งมักจะมีรูปคงที่ในแต่ละบรรทัดคำประพันธ์ และในแต่ละบท คำประพันธ์ กลุ่มของเสียงนี้ก่อให้เกิดเป็นหน่วย (unit) ของเสียงขึ้น กลุ่มละหน่วย เมื่อประกอบเข้าเป็นบรรทัดก็ก่อให้เกิดจังหวะ (rhythm) ที่สม่ำเสมอขึ้น
Iambic foot	หน่วย (unit) ของเสียง ซึ่งประกอบด้วยเสียงเบา (◡) หนึ่งพยางค์ ตามด้วยเสียงหนัก (◌) หนึ่งพยางค์ เช่น ในคำว่า behold
Anapaestic foot	หน่วย (unit) ของเสียง ซึ่งประกอบด้วยเสียงเบา (◡) สองพยางค์ ตามด้วยเสียงหนัก (◌) หนึ่งพยางค์ เช่น ในคำว่า represent
Trochaic foot	หน่วย (unit) ของเสียง ซึ่งประกอบด้วยเสียงหนัก (◌) หนึ่งพยางค์ ตามด้วยเสียงเบา (◡) หนึ่งพยางค์ เช่น ในคำว่า honest
Dactylic foot	หน่วย (unit) ของเสียง ซึ่งประกอบด้วยเสียงหนัก (◌) หนึ่งพยางค์ ตามด้วยเสียงเบา (◡) สองพยางค์ เช่น ในคำว่า happily
Spondaic foot	หน่วย (unit) ของเสียง ซึ่งประกอบด้วยเสียงหนัก (◌) ตามกันสอง พยางค์ เช่น ในคำว่า sweetheart
Meter	แบบแผน (pattern) ของจังหวะอันสม่ำเสมอในแต่ละบรรทัดคำประพันธ์ ร้อยกรอง ซึ่งเกิดจากหน่วย (unit) ของเสียง ซึ่งเรียกว่า metrical foot

Monometer

แบบแผน (pattern) ของจังหวะซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบาประกอบกันเป็นหน่วย รวมหนึ่งหน่วย (one foot) ตัวอย่างเช่น บางตอนของโคลงชื่อ *Good Night* ประพันธ์โดย Helen Finch ซึ่งตัดตอนมาดังนี้

Good night,

Fair one;

The day

Is done.

Dimeter

แบบแผน (pattern) ของจังหวะ ซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบาประกอบกันเป็นหน่วย รวมสองหน่วย (two feet) ดังตัวอย่างปรากฏในบรรทัดที่สองและที่สี่ของโคลงชื่อ *To Day* ประพันธ์โดย Carlyle ซึ่งตัดตอนมานี้

So here hath been dawning

Another blue day;

Think, wilt thou let it

Slip useless away?

Trimeter

แบบแผน (pattern) ของจังหวะ ซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบาประกอบกันเป็นหน่วย รวมสามหน่วย (three feet) สังกัดได้จากโคลงชื่อ *How Roses Came Red* ของ Robert Herrick ซึ่งตัดตอนมาแสดงนี้

Roses at first were white

Till they could not agree

Whether my Sappho's breast

Or they more white should be.

Tetrameter

แบบแผน (pattern) ของจังหวะ ซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบาประกอบกันเป็นหน่วยรวมสี่หน่วย (four feet) ตัวอย่างเช่นใน lyric อันไพเราะของ A. E. Housman ที่ตัดตอนมานี้

Loveliest of trees, the cherry now

Is hung with bloom along the bough,

And stands about the woodland ride.

Wearing white for Eastertide.

Pentameter	แบบแผน (pattern) ของจังหวะ ซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบาประกอบกันเป็นหน่วย รวมห้าหน่วย (five feet)
Hexameter	แบบแผน (pattern) ของจังหวะ ซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบาประกอบกันเป็นหน่วย รวมหกหน่วย (six feet)
Heptameter	แบบแผน (pattern) ของจังหวะ ซึ่งเกิดจากเสียงหนักเบาประกอบกันเป็นหน่วย รวมเจ็ดหน่วย (seven feet)
Scansion	การแยกออกว่า คำประพันธ์ร้อยกรองแต่ละบรรทัดนั้น ประกอบด้วยกี่หน่วยของเสียงหนัก-เบา (foot) และแต่ละหน่วย (foot) ประกอบด้วยเสียงหนัก-เบาในแผน (pattern) ใด โดยปกติเราจะพบว่า คำประพันธ์ร้อยกรองมิได้มีแบบของเสียงหนัก-เบา (metrical pattern) ที่คงที่ตลอดบรรทัดทุกบรรทัดในแต่ละบท ในการตัดสินใจว่า โคลงบทใดมีแผน (pattern) ใด เรายึดเอาแผนที่ปรากฏมากกว่าแผนอื่น เราเรียกหน่วยเสียงหนัก-เบาในแผนนี้ว่า basic foot เรียกหน่วยที่ต่างออกไปว่า variation
Metrical scheme	การแสดงแบบแผนของจังหวะอันสม่ำเสมอ ในแต่ละบรรทัดคำประพันธ์ร้อยกรอง ซึ่งเกิดจากหน่วยของเสียง ยกตัวอย่างเช่น metrical scheme ของโคลงชื่อ <i>Loveliest of Trees</i> โดย A.E. Housman ย่อมมีแบบแผนดังนี้ <p>จะเห็นได้ว่า basic foot ของโคลงข้างต้นนี้เป็นชนิด iambic แต่ละบรรทัด มี 4 จังหวะอันเกิดจากหน่วยของเสียงหนักเบา 4 หน่วยเสียง (four feet) ดังนั้นแบบแผนของจังหวะจึงเป็นชนิด iambic tetrameter</p>
Feminine ending	พยางค์ท้าย (ของคำสุดท้ายในแต่ละบรรทัดของโคลง) ซึ่งมีเสียงเบา ( )
Masculine ending	พยางค์ท้าย (ของคำสุดท้ายในแต่ละบรรทัดของโคลง) ซึ่งมีเสียงหนัก (')

Wrenched accent	เสียงหนัก-เบาของคำบางคำที่ตัดแปลงให้ผิดไปจากที่เป็นอยู่โดยปกติ เพื่อให้รับกับแผนเสียงหนัก-เบาของคำอื่น ๆ เช่นคำว่า lady ควรจะมีแผนเสียงหนัก-เบาเป็น (ˈ) ก็อาจจะใช้คำว่า lady ในตำแหน่งที่เสียงหนัก-เบาควรจะเป็น (ˌ) และทำให้คำว่า lady ต้องออกเสียงเป็น lady ไปได้
Half-rhyme	หรือ slant-rhyme, approximate-rhyme, near-rhyme หรือ off-rhyme คือคำสัมผัสที่มีเฉพาะเสียงพยัญชนะตัวสะกดเท่านั้นที่เหมือนกัน เช่น soul กับ oil, fourth กับ fifth, และ trolley กับ bully
Eye-rhyme	คือคำที่มีเสียงต่างกันแต่มีรูปคล้ายกัน จึงดูเหมือนว่าเป็นคำสัมผัส เช่น cough กับ dough กับ rough กับ through
Internal-rhyme	สัมผัสใน เช่น “Each narrow cell in which we dwell”
Alliteration	หรือ initial-rhyme คือสัมผัสที่เกิดจากพยัญชนะต้นของคำ เช่น “Bring me my bow of burning gold” และ “after life’s fitful fever”
Hidden alliteration	คือสัมผัสอันเกิดจากเสียงพยัญชนะที่มีใช้พยัญชนะต้นคำ เช่น “after life’s fitful fever”
Stanza	เป็นคำ Italian แปลว่า “ที่หยุด” คือหน่วยหนึ่งของโคลงประกอบด้วยคำ คำประพันธ์ สอง สาม สี่ หก หรือ แปด บรรทัดก็ได้ บรรทัดคำประพันธ์ เหล่านี้รวมตัวกันเป็นหน่วยได้ เพราะมีแผนสัมผัสของโคลงทั้งบทบังคับอยู่ โดยปกติเวลาพิมพ์หรือเขียน เราก็แบ่งบรรทัดคำประพันธ์ออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มคือ stanza หนึ่ง <ul style="list-style-type: none"> ถ้ามี 2 บรรทัด เรียกว่า couplet ถ้ามี 3 บรรทัด เรียกว่า triplet (หรือ tercet) ถ้ามี 4 บรรทัด เรียกว่า quatrain ถ้ามี 6 บรรทัด เรียกว่า sestet ถ้ามี 8 บรรทัด เรียกว่า octave
Free verse	คำประพันธ์ชนิดหนึ่ง เขียนเป็นบรรทัด ๆ แบบโคลง ความสั้นยาวของแต่ละบรรทัดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีแผนเสียงหนัก-เบาของกลุ่มพยางค์ ที่แน่นอน และโดยปกติแล้วไม่มีสัมผัส เช่น

I celebrate myself, and sing myself,
And what I assume you shall assume,

For every atom belonging to me as good belongs to you.

Tone	น้ำเสียงของผู้ประพันธ์ หรือทัศนะของผู้ประพันธ์ซึ่งบ่งว่าผู้ประพันธ์มีความรู้สึกเช่นใดต่อเรื่องที่ตนเขียนและต่อผู้อ่าน
Poetic license	สิทธิพิเศษที่เราขอมยกให้แก่ผู้ประพันธ์ ไม่ถือเป็นผิดเมื่อละเมิดกฎเกณฑ์ในการเขียนไม่มากนัก เช่น ในเรื่องจัดสัมผัสของคำ เรียงคำในรูปประโยค หรือแม้แต่การบรรยายความจริงคลาดเคลื่อนไปบ้าง เช่น ในบทละครเรื่อง <i>Julius Caesar</i> Shakespeare บรรยายในตอนหนึ่งว่า มีเสียงนาฬิกาตีหึ่ง ๆ ที่ในสมัยของ Julius Caesar นั้นยังไม่มีนาฬิกาชนิดมีเสียงบอกเวลาที่
Convention	กฎเกณฑ์บางประการที่ยอมรับและยึดถือกันอยู่ในวงวรรณคดี เช่น ตัวละครอาจแสดงความรู้สึกหรือความคิดให้ปรากฏแก่ผู้ชมโดยพูดออกมาดัง ๆ และสมมุติว่า ตัวละครอื่น ๆ ไม่ได้ยินคำพูดนั้น การทำเช่นนี้เรียกว่า an aside (บ๊อง) ถ้าแสดงความคิดให้คนดูทราบโดยพูดดัง ๆ ในขณะที่ไม่มีตัวละครอื่นปรากฏบนเวทีในขณะนั้น ก็เรียกว่า soliloquy ในสมัย Anglo-Saxon ถือกันว่าคำประพันธ์ที่ดีต้องเป็นแบบ alliterative verse ในสมัยของ Pope และ Dryden คำประพันธ์ที่ดีต้องเขียนขึ้นในรูปของ heroic couplets ใน morality plays ถือเป็นแบบฉบับว่าเอาลักษณะนิสัยของมนุษย์มาสร้างเป็นตัวละครสมมติว่าเป็นคนได้ ในวรรณกรรมเก่า ๆ ทหารต้องคุยโว นางเอกต้องเป็นลมเก่ง บิดาต้องหัวรั้น แม่เลี้ยงต้องใจร้าย และสามีต้องขี้หึง เหล่านี้เป็นต้น เราเรียกตัวละครพวกนี้ว่า stock characters บางครั้ง convention ก็ออกมาในรูปเหตุการณ์ เช่น อมนุษย์มาหลงรักและลักพา มนุษย์ไปสู่สม ในวรรณกรรมกรีก เทพ Zeus แปลงเป็นกระตึงลักพานาง Europa ไป ในวรรณกรรมไทยมีเรื่องพระยาเวนไศย (ครุฑ) ลักตัวนางกากีพาไปสู่วิมานนิมพิล และนางผีเสื้อสมุทรลักตัวพระอภัยมณีไปไว้ในถ้ำ convention ในรูปของเหตุการณ์ ไม่ค่อยปรากฏในวรรณกรรมสมัยหลัง ๆ
Symbol	ธรรมดาแปลว่า สัญลักษณ์ คือ เครื่องหมายแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ธงชาติเป็นสัญลักษณ์แทนชาติ ไม้กางเขนเป็นสัญลักษณ์แทน Jesus Christ ในทางวรรณคดี symbol หรือ trope รวมความหมายเข้าไว้เป็น

สองอย่าง คือ ความหมายตามตัวอักษร และความหมายตามที่ความหมายตามตัวอักษรก่อให้เกิดในความคิด ความหมายข้อหลังนี้มักจะมีลักษณะที่เปรียบเทียบได้ทางอ้อมกับความหมายตามตัวอักษร เช่น

ocean and land	=	time and eternity
voyage	=	life
dawn, spring	=	birth
summer, marriage	=	triumph
sunset, autumn	=	death
darkness, winter	=	dissolution
red rose	=	beautiful young woman
color white	=	innocence, purity

Criticism

- (1) การวิจารณ์วรรณคดี
- (2) บทความวิจารณ์วรรณคดี
- (3) ข้อวิจารณ์วรรณคดี

การวิจารณ์วรรณคดีแบ่งออกเป็น 8 ประเภท

- (1) Impressionistic Criticism การวิจารณ์ในแนวที่ว่า วรรณกรรมแต่ละชิ้นก่อให้เกิดความรู้สึก เช่นใดแก่ผู้วิจารณ์
- (2) Historical criticism การวิจารณ์วรรณกรรมแต่ละชิ้นโดยใช้ประวัติวิวัฒนาการของวรรณคดีประจำชาติ และเหตุการณ์แวดล้อมตัวผู้ประพันธ์ เป็นหลักในการพิจารณา
- (3) Textual criticism การพิจารณาว่าต้นฉบับเดิมของวรรณกรรมแต่ละชิ้นนั้นมีลักษณะอย่างไร ทั้งเนื้อเรื่องและภาษา ในกรณีที่วรรณกรรมเรื่องนั้นถูกตัดแปลงแก้ไขโดยบุคคลอื่น
- (4) Formal criticism การวิจารณ์วรรณกรรมในแง่ของลักษณะการประพันธ์ โดยถือกฎเกณฑ์ที่ยอมรับนับถือว่าเป็นมาตรฐานสำหรับบทประพันธ์แต่ละชนิด
- (5) Judicial criticism การวิจารณ์วรรณกรรมโดยตั้งมาตรฐานชุดใดชุดหนึ่งเป็นหลักในการพิจารณา เช่น เมื่อมีการประกวดวรรณกรรม กรรมการมักกำหนดลงไปว่า วรรณกรรมที่ส่งเข้าแข่งขันจะต้องประกอบด้วยลักษณะใดบ้าง
- (6) Analytical criticism การวิจารณ์ในแง่ลักษณะของวรรณกรรมโดยพิจารณาโครงสร้างและส่วนประกอบต่าง ๆ โดยละเอียด

- (7) Moral criticism การวิจารณ์ในแง่ของอิทธิพลที่วรรณกรรมแต่ละชิ้นมีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของ
คน
- (8) Mythic criticism การวิจารณ์ในแง่ที่ว่า วรรณกรรมแต่ละชิ้นมีเนื้อหาและความหมายอันทำให้
อาจจัดได้ว่าวรรณกรรมชิ้นนั้น ๆ เป็น "ลูกหลาน" ของวรรณกรรมเก่าแก่
เรื่องใด เช่น นวนิยายเรื่อง *Dr. Jekyll and Mr. Hyde* ของ Robert Louis
Stevenson นวนิยายเรื่อง *Frankenstein* ของ Mary Godwin Shelley และบทละครเรื่อง
Dr. Faustus ของ Christopher Marlowe เป็นเรื่องของการพยายามทำสิ่ง
ที่อยู่เหนือขอบเขตของมนุษย์ อันดูเป็นการล่วงละเมิดอำนาจของเทพเจ้า
หรือพระเจ้า เค้าโครงเรื่องของงานประพันธ์ที่กล่าวข้างบนนี้อาจกล่าวได้ว่า
สืบมาแต่เรื่องเก่าแก่ (หรือ myth) คือเรื่อง Adam กินแอปเปิ้ลต้องห้าม
เพื่อจะได้ความรู้และอำนาจพิเศษ ส่วนเรื่องของการพยายามชุบชีวิตคน
แต่ทำได้เพียงครึ่ง ๆ กลาง ๆ นั้น ก็อาจกล่าวได้ว่า สืบมาแต่นิยายเก่าแก่
เรื่อง *Orpheus and Eurydice*
-

คำถามท้ายบท

- 1) การเรียนรู้ศัพท์ทางวรรณคดีช่วยให้อ่านวรรณกรรมได้ดีขึ้นหรือไม่? อย่างไร?
- 2) Point of view มีประโยชน์อย่างไร?
- 3) คำว่า “เนื้อร้อง” ในภาษาอังกฤษคือ “lyric” ปรากฏการณ์นี้แสดงความจริงข้อใดบ้าง?
- 4) Metrical feet ต่าง ๆ ให้ความรู้สึกเช่นใด?
- 5) การวิจารณ์วรรณกรรมแต่ละชั้นควรทำอย่างไร?